۶۷۰۱

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مشخصات کلی ، برنامه وسرفصل دروس

دوره کاردانی بهداشت عمومی

باگرایشهای :بهداشت خانواده ومبارزه بابیماریها

مصوب پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۳

بسمه تعالی

برنامه آموزشی
دوره کاردانی بهداشت عمومی

رشته :بهداشت عمومی
دوره : کاردانی
کمیته تخصصی :دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی ،بهداشت وتخصصی
گرایش :بهداشت خانواده ومبارزه بابیماریها

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی درپنجمین جلسه مورخ ۷۸/۱۱/۲۳ براساس طرح دوره کاردانی بهداشت عمومی که توسط هیات ممتحنه وارزشیابی رشته بهداشت عمومی تهیه شده وبه تائید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی ،بهداشت وتخصصی رسیده است .برنامه آموزشی این دوره رادرسه فصل (مشخصات کلی ، برنامه وسرفصل دروس)بشرح پیوست تصویب کرد ومقرر می دارد:

۱)برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت عمومی ازتاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر رادارند لازم الاجرا است .

الف : دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی اداره می‌شوند
ب : مؤسساتی که بااجازه رسمی وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی وبراساس قوانین ،تاسیس می‌شوند وبنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.
ج – مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند وباید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) ازتاریخ ۷۸/۱۱/۲۳ کلیه دوره‌های آموزشی وبرنامه‌های مشابه مؤسسات درزمینه کاردانی بهداشت عمومی درهمه دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی مذکور درماده ۱ منسوخ می‌شوند ودانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره رادایر وبرنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی وبرنامه درسی وسرفصل دروس دوره کاردانی بهداشت عمومی درسه فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

رای صادره در پنجمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۷۸/۱۱/۲۳ درمورد

برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت عمومی

۱) برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت عمومی که از طرف دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی ،بهداشت وتخصصی پیشنهادشده بود بااکثریت آرابتصویب رسید.
۲) برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت عمومی ازتاریخ تصویب قابل اجرا است .

مورد تائید است

دکتر محمد وجگانی
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی بهداشت وتخصصی

مورد تائید است

دکتر محمدعلی صدیقی گیلانی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

صدیقی

رای صادره درپنجمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۷۸/۱۱/۲۳ درمورد برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت عمومی صحیح است وبه مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر محمدفرهادی
وزیر بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی
ورئیس شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

فصل اول

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره کاردانی

رشته بهداشت عمومی

مقدمه:

به منظور تحقق بند ۱ از اصل چهل و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی مبنی بر تأمین بهداشت آحاد افراد جامعه و براساس قانون مصوب ۶۲/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی در مورد تربیت کاردانهای بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها به منظور ارائه خدمات جامع بهداشتی، در مناطق روستائی و عشایری و سایر نقاط کشور و با تأکید بر هدایت و سرپرستی رده‌های محیطی ارائه خدمات بهداشتی دوره کاردانی بهداشت عمومی (گرایش‌های بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها) تأسیس می‌گردد.

۱ - تعریف و هدف:

دوره کاردانی بهداشت عمومی یکی از دوره‌های آموزش عالی که به دو گرایش بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها منتهی می‌شود در گرایش بهداشت خانواده صرفاً خواهران و در گرایش مبارزه با بیماریها صرفاً برادران می‌توانند وارد شوند. ضمناً دوره مقدمه‌ای است برای ورود به بعضی دوره‌های کارشناسی رشته های بهداشت.

هدف از این دوره تربیت افرادی است که بتوانند در زمینه مسائل مختلف بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها ارائه خدمت نموده و رده‌های محیطی خدمات مذکور را سرپرستی، نظارت و هدایت نمایند.

۲ ـ طول دوره و شکل نظام:

طول دوره کاردانی بهداشت عمومی ۲ سال و نظام آموزش آن مطابق آئین نامه‌های آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مصوب شورای عالی برنامه ریزی است . پس از گذراندن دروس عمومی و پایه دانشجویان خواهر به گرایش بهداشت خانواده و برادران به گرایش مبارزه با بیماریها وارد می‌شوند. ضمناً دانشجویان ملزم به گذرانیدن یک دوره کارآموزی در عرصه در زمینه بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها می‌باشند.

۳ـ واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای درسی این دوره ۶۰ واحد که با احتساب ۱۲ واحد کارآموزی در عرصه ۷۲ واحد بشرح زیر است:

الف ـ دروس عمومی ۱۱ واحد

ب ـ دروس پایه ۱۰ واحد

ج ـ دروس اصلی:

بهداشت خانواده ۱۴ واحد

مبارزه با بیماریها ۱۹ واحد

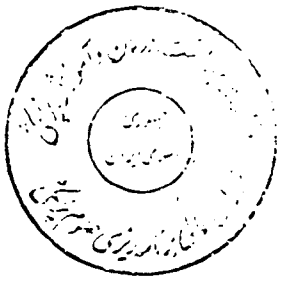

د ـ دروس اختصاصی:

بهداشت خانواده ۲۵ واحد

مبارزه با بیماریها ۲۰ واحد

هـ ـ کارآموزی در عرصه ۱۲ واحد

۴ـ نقش توانائی:

فارغ‌التحصیلان این دوره آموزشی به عنوان پل ارتباطی رده‌های محیطی خدمات بهداشتی علاوه بر سرپرستی و نظارت بر ارائه خدمات سطوح پائین ارائه دهنده این خدمات در خانه‌های بهداشت، قادر خواهند بود در مراکز آموزش بهورزی ارائه خدمت نمایند.

همچنین در ارائه مستقیم خدمات بهداشت خانواده و کنترل و نظارت بر بیماریها در منطقه تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی با ارکان نظام ارائه خدمات بهداشتی انجام وظیفه نمایند.

۵ـ ضرورت و اهمیت:

در کشور ما شبکه‌های بهداشتی درمانی بعنوان حامل و قالب ارائه خدمات بهداشتی اولیه پذیرفته شده است. با ارائه خدمات بهداشتی درمانی در این سیستم قادر خواهیم بود بر بسیاری از مشکلات فائق آئیم.

کاردان‌های بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها سطوح میانی ارائه دهنده خدمات در این سیستم می‌باشند.

فصل دوم

برنامه دروس دوره کاردانی

رشته بهداشت عمومی

در دو گرایش:

- بهداشت خانواده
- مبارزه با بیماریها

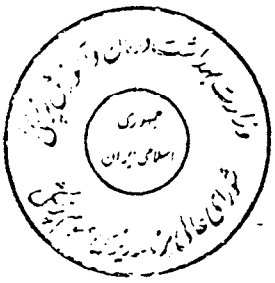

الف ـ دروس عمومی : فرهنگ، معارف و عقاید اسلامی

آگاهی های عمومی

برای تمام رشته های تحصیلی دوره‌های کاردانی

ردیف	نام درس	واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	معارف اسلامی (۱)	۲	۳۴	--	۳۴
۳	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	۳۴	--	۳۴
۷	فارسی *	۳	۵۱	--	۵۱
۸	زبان خارجی *	۳	۵۱	--	۵۱
۹	تربیت بدنی(۱)	۱	--	۳۴	۳۴
جمع		۱۱	۱۷۰	۳۴	۲۰۴

* هر یک از دروس زبان فارسی و زبان خارجی باید در هفته حداقل در دو جلسه تدریس شوند.

دروس پایه (گرایش بهداشت خانواده و گرایش مبارزه با بیماریها)

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۰۶	فیزیک عمومی	۱	۱۷	–	۱۷	–
۰۷	شیمی عمومی	۱	۱۷	–	۱۷	–
* ۰۸	تشریح و فیزیولوژی	۲	۲۶	۱۷	۴۳	–
۰۹	روانشناسی و بهداشت روانی	۲	۳۴	–	۳۴	–
۱۰	جامعه شناسی عمومی و روستایی	۲	۳۴	–	۳۴	–
۱۱	آمار حیاتی مقدماتی	۲	۱۷	۳۴	۵۱	–
جمع		۱۰	۱۴۵	۵۱	۲۰۰	–

*درک بیشتر بهداشت خانواده در آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی تأکید بیشتری شود.

دروس اصلی (گرایش بهداشت خانواده)

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱۲	کلیات پزشکی	۲	۳۴	–	۳۴	۰۸
۱۳	کمک های اولیه	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۰۸
۱۴	اصول تغذیه	۲	۳۴	–	۳۴	–
۱۵	فارماکولوژی	۲	۳۴	–	۳۴	۰۸
۱۶	اصول توانبخشی و پیشگیری سطح ۳	۱	۱۷	–	۱۷	–
۱۷	مصون سازی (واکسیناسیون)	۱	۱۷	–	۱۷	۱۹
۱۸	اصول و کلیات خدمات بهداشتی	۱	۱۷	–	۱۷	–
۱۹	میکروبیولوژی (باکتری، قارچ، ویروس و انگل)	۳	۳۴	۳۴	۶۸	–
جمع		۱۴	۲۰۴	۶۸	۲۷۲	

دروس اصلی (گرایش مبارزه با بیماریها)

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱۲	کلیات پزشکی	۲	۳۴	--	۳۴	۰۸
۱۳	کمکهای اولیه	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۰۸
۱۴	اصول تغذیه	۲	۳۴	--	۳۴	--
۱۵	فارماکولوژی	۲	۳۴	--	۳۴	۰۸
۱۶	اصول توانبخشی و پیشگیری سطح ۳	۱	۱۷	--	۱۷	--
۱۷	مصون سازی(واکسیناسیون)	۱	۱۷	--	۱۷	۲۱
۱۸	اصول و کلیات خدمات بهداشتی	۱	۱۷	--	۱۷	--
۱۹	جمعیت شناسی و تنظیم خانواده	۲	۳۴	--	۳۴	--
۲۰	میکروبیولوژی (۱) قارچ و انگل	۳	۳۴	۳۴	۶۸	--
۲۱	میکروبیولوژی (۲) باکتری و ویروس	۳	۳۴	۳۴	۶۸	--
	جمع	۱۹	۲۷۲	۱۰۲	۳۷۴	--

دروس اختصاصی (گرایش بهداشت خانواده)

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۲۰	بهداشت دهان و دندان	۱	۹	۱۷	۲۶	
۲۱	بهداشت دانش آموزان و مدارس	۲	۲۶	۱۷	۴۳	--
۲۲	کلیات و اصول اپیدمیولوژی	۲	۳۴	--	۳۴	--
۲۳	اصول بهداشت محیط	۲	۳۴	--	۳۴	
۲۴	بهداشت سالمندان	۱	۱۷	--	۱۷	
۲۵	جمعیت شناسی	۱	۱۷	--	۱۷	
۲۶	تنظیم خانواده	۲	۳۴	—	۳۴	۲۵ و ۰۸
۲۷	بیماریهای شایع نوزادان و کودکان و راههای پیشگیری از آن در ایران	۳	۵۱	—	۵۱	
۲۸	مدیریت و نظارت در مراکز بهداشتی درمانی کشور	۲	۳۴	—	۳۴	
۲۹	آموزش بهداشت و ارتباطات	۲	۳۴	—	۳۴	
۳۰	تکنولوژی آموزشی	۱	—	۳۴	۳۴	
۳۱	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران	۲	۳۴	—	۳۴	۲۲
۳۲	بهداشت باروری	۲	۳۴	--	۳۴	۰۸
۳۳	تغذیه کاربردی و رژیم های غذائی با تاکید بر مادر و کودک	۲	۳۴	--	۳۴	۱۴
	جمع	۲۵	۳۹۲	۶۸	۴۶۰	

دروس اختصاصی (گرایش مبارزه با بیماریها)

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز
			نظری	عملی	جمع	
۲۲	کلیات و اصول اپیدمیولوژی	۲	۳۴	--	۳۴	--
۲۳	اصول بهداشت محیط	۲	۳۴	--	۳۴	--
۲۴	بهداشت مواد غذائی	۲	۳۴	--	۳۴	۱۴و۲۰و۲۱
۲۵	اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری	۱	۱۷	--	۱۷	۲۳ و حتی الامکان ترم آخر
۲۶	بهداشت حرفه‌ای	۲	۳۴	--	۳۴	--
۲۷	سموم آفت کش و کاربرد آنها	۱	۱۷	--	۱۷	--
۲۸	مدیریت و نظارت در مراکز بهداشتی درمانی کشور	۲	۳۴	--	۳۴	--
۲۹	آموزش بهداشت و ارتباطات	۲	۳۴	--	۳۴	--
۳۰	تکنولوژی آموزشی	۱	--	۳۴	۳۴	--
۳۱	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران	۲	۳۴	--	۳۴	۲۲
۳۲	حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین	۲	۲۶	۱۷	۴۳	--
۳۳	برنامه های ملی مبارزه با بیماریها	۱	۱۷	--	۱۷	--
	مجموع	۲۰	۳۱۵	۵۱	۳۶۶	

هـ ـ کارآموزی در عرصه دوره کاردانی بهداشت عمومی

کد درس	کـــارآمـــــــوزی	تعداد واحد	ساعـت
۳۴	کـارآمـــوزی در عرصـه	۱۲	۸۱۶
جمـــــع		۱۲	۸۱۶

کارآموزی در عرصه می‌بایست پس از گذراندن کلیه دروس دوره انجام پذیرد.

محل کارآموزی در عرصه بنا به تشخیص گروه آموزشی در مراکز بهداشتی درمانی و جامعه تحت پوشش آن مراکز می‌باشد.

کارآموزی در عرصه (یک) گرایش بهداشت خانواده (۴۲۰ ساعت)

ردیف	فهرست	ساعت
الف	واکسیناسیون (یک)	۶۸
ب	بهداشت مادر و کودک و مامایی و تنظیم خانواده (یک)	۱۴۰
ج	آموزش بهداشت و ارتباطات (یک)	۳۰
د	جمع آوری آمار بهداشتی و حیاتی	۲۰
هـ	بازدید علمی از شبکه ،آشنایی با سطوح مدیریت و نظارت شبکه ،بررسی مشکلات و ارائه پیشنهاد جهت رفع مشکل	۱۰۸
و	تهیه گزارش درباره وظایف سازمانهای محلی و ارتباط سطوح مختلف شبکه	۵۴

کارآموزی در عرصه (دو) گرایش بهداشت خانواده (۳۹۶ ساعت)

ردیف	فهرست	ساعت
الف	واکسیناسیون (دو)	۳۰
ب	بهداشت باروری و تنظیم خانواده (دو)	۱۲۰
ج	بهداشت مدارس و دانش آموزان	۵۲
د	آموزش بهداشت و تکنولوژی آموزشی (دو)	۴۰
هـ	بهداشت محیط روستایی	۳۰
و	آشنایی با روشهای پیشگیری و مبارزه با بیماریهای واگیر (C.D.D , E.P.I , ARI , I.D.D , I.D.A)	۵۴
ی	مراقبت های کودکان : آشنایی با تشکیل و تکمیل پرونده بهداشتی کودکان شامل بررسی رشد و تکامل کودکان ـ شناخت و جداسازی کودکان در معرض خطر رشد ـ مداخله کردن مناسب در ایجاد رشد مناسب (تغذیه تکمیلی ، تغذیه با شیر مادر، تکنیک شیردهی)ـ احیاء نوزاد ـ مشاوره با مادران مشکل‌دار شیرده ـ آشنایی بالینی با عفونت های تنفسی و جداسازی کودکان در معرض خطر (A.R.D.) و مداخله های لازم.	۷۰

کارآموزی در عرصه (یک) گرایش مبارزه با بیماریها (۴۱۶ ساعت)

ردیف	فهرست	ساعت
الف	بازدید علمی از شبکه و آشنایی با سطوح مدیریت نظارت شبکه بررسی مشکلات و ارائه پیشنهاد جهت رفع مشکل	۱۰۸
ب	واکسیناسیون E.P.I	۶۰
ج	بیماریابی و پیگیری بیماریها	۸۰
د	آشنائی با فعالیتهای بهداشت محیط (یک)	۵۰
و	آموزش بهداشت و ارتباطات (یک)	۳۰
هـ	جمع آوری آمار بهداشتی و حیاتی	۳۰
ی	تهیه گزارش درباره وظایف سازمانهای محلی و ارتباط سطوح مختلف شبکه	۵۸

کارآموزی در عرصه (دو) گرایش مبارزه با بیماریها (۴۰۰ ساعت)

ردیف	فهرست	ساعت
الف	واکسیناسیون (دو)	۴۰
ب	بیماریابی و پیگیری بیماریها (دو)	۱۳۰
ج	بهداشت مدارس	۴۰
د	آموزش بهداشت و تکنولوژی آموزشی (دو)	۴۰
هـ	بهداشت محیط روستایی و سموم آفت کش	۵۰
و	آشنایی با خدمات بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده	۳۰
ی	مراقبت های کودکان : آشنایی با تشکیل و تکمیل پرونده بهداشتی کودکان شامل بررسی رشد و تکامل کودکان - شناخت و جداسازی کودکان در معرض خطر رشد - مداخله کردن مناسب در ایجاد رشد مناسب (تغذیه تکمیلی ، تغذیه با شیرمادر) احیاء نوزاد - آشنایی بالینی با عفونت های تنفسی و جداسازی کودکان در معرض خطر (A.R.D) و مداخله های لازم .	۷۰

فصل سوم

سرفصل دروس دوره کاردانی

رشته بهداشت عمومی

در دو گرایش:

- بهداشت خانواده
- مبارزه با بیماریها

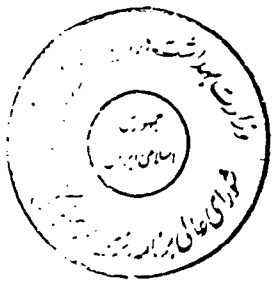

« فیزیک عمومی »

« هر دوگرایش »

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۰۶

هدف : یادآوری و تکمیل اطلاعات آموزشی داده شده در دبیرستان با تأکید بر خواص گازها، مایعات، حرارت و نور

سرفصل درس: (۱۷ ساعت)

- آحاد و مقیاس‌ها در سیستم‌های مختلف، نیرو، تعادل اجسام
- فشار در گازها و داخل مایعات، فشارسنج‌ها و پمپ ها
- گرما، دما و انواع دماسنج‌ها، رطوبت مطلق و نسبی و طرق سنجش آنها
- روشهای انتقال گرما
- ارتعاش، صوت و نور
- انواع اشعه

« شیمی عمومی »

« هر دوگرایش »

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۰۷

هدف : یادآوری و تکمیل دروس شیمی دبیرستان و آشنایی با اصول فعل و انفعالات شیمیایی در بدن

سرفصل درس : (۱۷ ساعت)

- مفاهیم اساسی شیمی
- ترکیبات و پیوندهای شیمیائی
- معادلات شیمیایی
- تهیه محلولها (محلول‌های اشباع شده، اشباع نشده و نرمال)
- PH یونیزاسیون اسیدها، بازها و املاح، محلولهای تامپون و اهمیت ثبوت و نقش تامپونها در اعمال بیولوژیک، واکنش‌های اکسیداسیون و احیاء و موازنه آنها و اهمیت آنها در اعمال حیاتی

«تشریح و فیزیولوژی»

«هر دوگرایش»

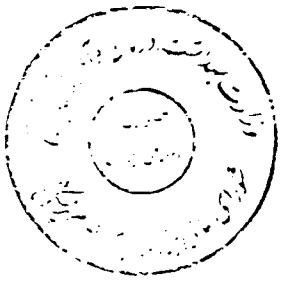

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۰۸

هدف : آشنایی با ساختمان و اعمال دستگاههای بدن انسان

سرفصل درس : (۴۳ ساعت)

الف ـ نظری : ۱/۵ واحد، ۲۶ ساعت

ـ فیزیولوژی سلولی

ـ ساختمان بافت های پوششی، عضلانی، همبندی و چربی

ـ ساختمان استخوان و غضروف و استخوانبندی بدن بطور خلاصه

ـ عضلات، ساختمان و عمل

ـ ساختمان و عمل دستگاه عصبی مرکزی

ـ تشریح و فیزیولوژی چشم و گوش به اختصار

ـ تشریح و فیزیولوژی مختصر قلب و گردش خون

ـ خون

ـ تشریح و فیزیولوژی دستگاه تنفس

ـ تشریح و فیزیولوژی دستگاه گوارش

ـ تشریح و فیزیولوژی دستگاه دفع ادرار

ـ تشریح و فیزیولوژی دستگاه تناسلی مرد و زن

ـ تشریح و فیزیولوژی دستگاه غدد درون‌ریز

ب ـ عملی : ۰/۵ واحد، ۱۷ ساعت

ـ مطالب فوق روی مولاژ تدریس شود.

« روانشناسی و بهداشت روانی »

« هر دوگرایـــش »

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : ندارد

کـد درس : ۰۹

هـــــدف : درک و بررسی اصول و قواعد روانشناسی و آشنایی با مفاهیم بهداشت روانی

سرفصل‌درس: (۳۴ ساعت)

الف ـ روانشناسی :

تعریف روانشناسی ـ وراثت، محیط و رفتار فرد ـ جنبه‌های مختلف رشد انسان (بدنی، عاطفی و عقلانی و اجتماعی) ـ رفتارهای اجتماعی ـ احتیاجات اساسی انسان ـ رفتار عادی و غیرعادی ـ تفکر و خصوصیات آن ـ هوش و انواع آن ـ شخصیت و اختلالات شخصیت

ب ـ بهداشت روانی :

تعریف بهداشت روانی، ارتباط متقابل سلامت روانی با سلامت جسمی، تکامل بعنوان هـدف آفـرینش، فلسفه مرگ و زندگی، آرامش روان در سایه ایمان، رفع نگرانی‌ها و جبران ناکامی‌ها در سـایه ایـمان، تـوکل، توسل، دعا، استعانت از صبر و صلوة، شناخت تفاوت های فـردی انسـانها، مشکـلات روانـی، اسکـیزوفرنی، اضطراب، افسردگی، مسائل خاص دوران بلوغ، مشکلات روانی جنسی و مناسب ترین شیوه‌های پیشگیری و کمک به درمان در سایه تعالیم اسلامی

« جامعه شناسی عمومی و روستائی »

« هر دوگرایـــش »

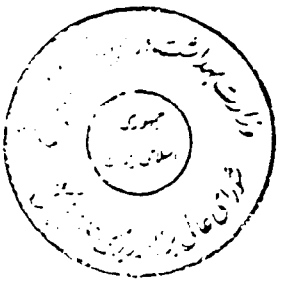

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : ندارد

کـد درس : ۱۰

هـــدف : آگاه کردن دانشجو از شیوه‌های علمی برخورد با پدیده‌های اجتماعی و ایجاد زمینه فکری لازم در جهت شناخت و تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی در جامعه ایرانی و دادن شناخت کلی نسبت به مجموعه شرایطی که از نظر اجتماعی افراد در آن بدنیا می‌آیند، زندگی می‌کنند و از میان می‌روند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

الف ـ جامعه شناسی عمومی :

ـ قلمرو موضوعی در زمینه جامعه شناسی

ـ مباحث و کارکرد جامعه انسانی (مفاهیم بنیادی و بررسی اجمالی جوامع ایلی، روستائی، شهری)

ـ فرهنگ و شخصیت

ـ ساختمان و حرکات جمعیت (کلیاتی از علم جمعیت، افزایش جمعیت و مسائل آن)

ـ گروه اجتماعی

ـ ساخت و کارکرد نهاد خانواده

ـ شناخت سازمانهای اجتماعی

ـ انحرافات اجتماعی (بررسی اجمالی چند مسئله عمده فقر، جرم، خودکشی، اعتیاد، الکلیسم)

ـ ابعاد اجتماعی، فرهنگی بهداشت و درمان

ـ جامعه شناسی محیط شهری و روستایی

ب ـ روستایی :

ـ تعریف و مقایسه سه جامعه عشایری، روستایی و شهری در ایران و وجوه تمایز آنها

ـ تعریف ده (مقایسه با زندگی عشایری و شهرنشینی)

ـ موقعیت جغرافیائی و طبیعی و اثرات اقتصادی و اجتماعی روستا

ـ مورفولوژی روستاهای ایران (مسائل جمعیتی، ساخت جمعیت و حرکات آن)

ـ مسائل و مشکلات روستاهای ایران (مشکلات طبیعی، کمبودهای تأسیساتی و بهداشتی)

« آمـار حیـاتی مقدمـاتی »

« هر دوگرایـــش »

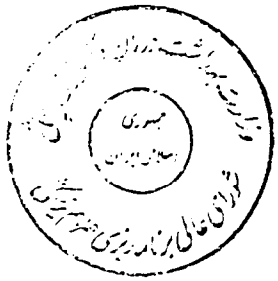

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری - عملی

پیشنیـــاز : ندارد

کـد درس : ۱۱

هـــدف : دانشجو باید در پایان ترم بتواند :

الف ـ اطلاعات پزشکی و بهداشتی را جمع‌آوری، طبقه بندی و با استفاده از جدول و نمودارهای مناسب نمایش دهد.

ب ـ شاخص‌های مهم مرکزی و پراکندگی را برای اطلاعات جمع‌آوری شده پزشکی و بهداشتی محاسبه و مفهوم عملی هر یک را درک نماید.

ج ـ مفهوم احتمال و اهمیت توزیع نرمال را در اطلاعات پزشکی درک کند.

د ـ شاخص‌های مهم بهداشتی درمانی را محاسبه کند و مفهوم هر یک را درک نماید.

سرفصل‌درس : (۵۱ ساعت)

۱ ـ تعریف آمار و اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشت

۲ ـ انواع مشاهدات

۳ ـ روشهای جمع‌آوری اطلاعات

۴ ـ طبقه‌بندی و نمایش اطلاعات بصورت جدول و نمودار

۵ ـ مفهوم و محاسبه توزیع تجمعی و کاربرد آن در محاسبه صدکها و چارکها

۶ ـ محاسبه شاخص‌های مرکزی شامل میانگین، میانه و نما

۷ ـ محاسبه شاخص‌های پراکندگی شامل طول میدان تغییرات، واریانس، انحراف معیار و ضریب تغییرات

۸ ـ مفهوم احتمال، احتمال حاصل‌ضرب و حاصل جمع

۹ ـ توزیع نرمال و اهمیت آن در بیان حد طبیعی در مشاهدات پزشکی

۱۰ ـ محاسبه شاخص‌های مهم بهداشتی و بیان مفهوم امید به زندگی

«کلیّـــات پزشـــکی»

«هر دوگرایـــش»

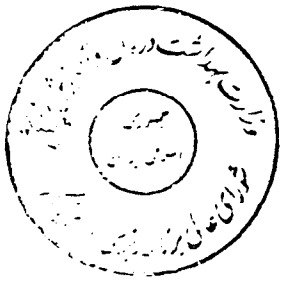

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : تشریح و فیزیولوژی

کـد درس : ۱۲

هـــدف : آشنایی دانشجویان با کلیات در باره دانستنی‌های پزشکی، تفسیر برخی از واژه‌های پزشکی مربوط به بیماریهای قلب، اختلالات دستگاه ادراری تناسلی، اختلالات دستگاه گوارش و اختلالات وزن بدن، اختلالات دستگاه تنفس، اختلالات عروقی و عصبی و عوامل فیزیکی مؤثر بر سلامت بدن

سرفصل‌درس: (۳۴ساعت)

- تعریف کلیات پزشکی، اصطلاحات مخصوص پزشکی، علائم و نشانه‌های بیماری، تعریف درد و مکانیسم ایجاد آن
- علل سردردها و علل و علائم سینوزیت، علل درد انتهاها (دست و پا) علل دردهای پشت و گردن
- علل دردهای شکمی
- تب و لرز، علل تب، انواع تب، تغییرات درجه حرارت بدن (علل هیپوترمی و علل هیپرترمی)
- اختلالات دستگاه ادراری (دیزوری و علل آن - آنورزی وعلل - الیگوری، انوری، پلی‌اوری، هماچوری و علل آنها)
- اختلالات فونکسیونهای جنسی (خونریزی‌های غیرطبیعی رحمی، یائسگی یا منوپز، هیپومنوره، پلی‌منوره، آمنوره، اولیگومنوره، دیس منوره و علل آنها)
- اختلالات دستگاه گوارش (ضایعات زبان، ضایعات دندان، ضایعات لثه‌ای، استئوماتیتها، ضایعات غدد بزاقی، علل دیسفاژی یا بلع سخت، علائم سوء هضم)
- علل استفراغ‌ها، علل یبوست، علل اسهال‌ها، علل هماتمزوملنا
- یرقانها و علل آن و انواع یرقان ها
- علل هپاتومگالی، علل اسپلنومگالی یا بزرگی طحال، علل ادنوپاتی‌ها یا بزرگی غدد لنفاوی، اختلالات وزن بدن (علل چاقی - علل لاغری ...)
- بیماریهای پوستی (میکروبی، ویروسی، قارچی)
- کم خونی‌ها، علل و علائم و انواع آنها
- اختلالات تعریق (علل زیاد شدن عرق)

«کمـــک های اولیّـــه»

« هر دوگرایـــش »

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری ـ عملی

پیشنیـــاز : تشریح و فیزیولوژی

کـد درس : ۱۳

هـــدف : ۱ ـ شناخت عواملی که باعث بروز حوادث می‌شود و اقدامات ضروری جهت پیشگیری از حوادث و سوانح

۲ ـ آگاهی از روشهای کمکهای اولیه و ارائه کمکهای فوری در مواقع اضطراری به منظور پیشگیری از صدمات بیشتر و نجات جان افراد از خطر آسیب و مرگ

سرفصل‌درس: (۵۱ ساعت)

الف ـ نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

ـ تعریف کمک های اولیه، ارزش، اصول و اهداف کمکهای اولیه، شرایط کمک دهنده و اصول کلی برای پیشگیری از حوادث

– علائم حیاتی و اختلالات آن، عملیات حیات بخش، اختلالات دستگاه تنفسی کمکهای اولیه در اختلالات تنفسی، انواع تنفس‌های مصنوعی، اختلالات دستگاه گردش خون، ایست قلبی، ماساژ قلبی، شوک و اغماء (تعریف، علل، علائم) روشهای پیشگیری و کمکهای فوری در برخورد با شوک، خونریزی‌ها (انواع، علل خطرات و کمکهای فوری)

ـ شکستگی و دررفتگی‌ها، زخم‌ها، انواع زخم‌ها (تیرخوردگی‌ها، سوراخ شده، له شده، بریدگی، سوختگی)

ـ برق گرفتگی، خفگی، مسمومیت‌ها، گزیدگی‌ها، گرمازدگی و سرمازدگی

ـ موارد و حوادث متفرقه (حوادث مغزی، بیهوشی، صرع، تشنج، اجسام خارجی در چشم، گوش و حلق و بینی)

ـ اقدامات فوری در برخورد با سوانح (آتش‌سوزی، سیل، زلزله ...)

ـ اقدامات فوری در برخورد با سوانح و حوادث زمان جنگ، حمل بیمار، مجروح و مصدوم

ـ طرز تهیه وسائل کمک های اولیه در محل کار و سکونت

ب ـ عملی ۱ واحد (۳۴ ساعت)(در اطاق پراتیک حتماً به دانشجو نشان داده شود.)

ـ تمرین عملیات حیات بخش ـ انواع تنفس مصنوعی ـ ماساژ قلبی ـ بانداژهای مختلف ـ ثابت نگهداشتن شکستگی ها ـ بندآوردن خونریزی ـ پانسمان ـ بخیه کردن ـ اندازه‌گیری فشارخون ـ درجه حرارت بدن ـ شمارش نبض ـ حمل مجروح

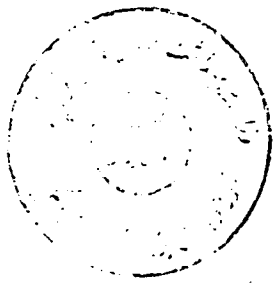

« اصـــول تغـذیـــه »

« گرایش بهداشت خانواده »

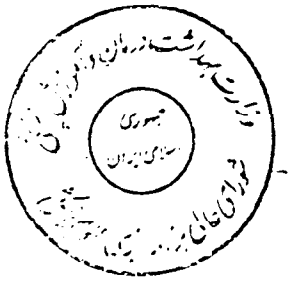

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : ندارد

کـد درس : ۱۴

هـــدف : آشنایی دانشجویان با تعاریف ـ اهمیت و مفاهیم تغذیه، نقش تغذیه در حفظ سلامت و ارتقاء سطح سلامت فرد در جامعه و پیشگیری از بیماری‌ها و آشنایی با نقش تغذیه در خدمات بهداشتی و درمانی ایران

سرفصل‌درس : (۳۴ساعت)

۱ ـ تعریف تغذیه، تاریخچه علم تغذیه

۲ ـ اهمیت تغذیه در پیشگیری از بیماریها و حفظ سلامت

۳ ـ نقش تغذیه در طیف سلامت و بیماری

۴ ـ جایگاه تغذیه در خدمات اولیه بهداشتی

۵ ـ تعریف (غذا ـ مواد مغذی ـ گروههای غذایی ـ تغذیه صحیح و مناسب و سالم)

۶ ـ نقش فیزیولوژیک و منابع مواد مغذی به تفکیک زیر

الف ـ کربوئیدرات ها ـ انواع آن ـ خواص آن ـ نقش آن در برنامه‌های غذایی و بدن ـ منابع آن

ب ـ چربی‌ها ـ اسیدهای چرب ضروری ـ انواع آن ـ خواص آن ـ نقش آن در برنامه غذائی و بدن ـ منابع آن

ج ـ پروتئین ـ انواع ـ خواص آن ـ نقش آن در برنامه غذایی و بدن ـ منابع مهم آن

د ـ ویتامین ها :

ـ محلول در آب

ـ محلول در چربی

نقش فیزیولوژیک آن در بدن، منابع آن و کمبودهای ویتامینی

هـ ـ املاح ـ نقش فیزیولوژیک آن دربدن ـ منابع آن ـ کمبودهای ید، آهن و کلسیم ـ شاخص‌های ارزیابی وضعیت تغذیه در ایران ـ تعریف سوء تغذیه‌ها ـ انواع سوء تغذیه‌ها ـ راههای شناسائی سوء تغذیه ها ـ درجات سوء تغذیه ـ وضعیت سوء تغذیه در ایران و جهان ـ دلایل ایجاد سوء تغذیه‌ها در گروههای مختلف سنی ـ نقش تغذیه در گروههای آسیب پذیر

« اصـــول تغـذیـــه »

« گرایش مبارزه با بیماریها »

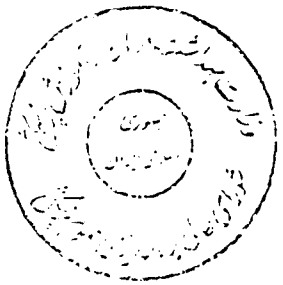

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : ندارد

کـد درس : ۱۴

هـــدف : آشنایی دانشجویان با مواد غذایی و نقش آنها در تغذیه انسان و اثرات سوء تغذیه

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

تعریف تغذیه و گروههای مواد غذایی ـ ارتباط تغذیه و بهداشت ـ کربوهیدراتها : ساختمان کلی و نقش کربوهیدراتها در تغذیه ـ غذاهای کربوئیدرات ـ خواص ویژه غذایی کربوئیدراتی ـ چربیها : انواع و ساختمان کلی، نقش چربیها در تغذیه اختلاف چربی گیاهی و حیوانی ـ پروتئین ها : ساختمان کلی و انواع، نقش فیزیولوژیکی اسیدهای آمینه ضروری : منابع غذایی پروتئین‌ها و تفاوت کیفیت و ارزش پروتئین‌ها و کمبود انرژی پروتئین، اثرات سوء تغذیه انرژی پروتئین بر قد و وزن و سلامت کودکان، بیماریهای ناشی از سوء تغذیه انرژی و پروتئین، راههای پیشگیری و درمان و درجات مختلف سوء تغذیه انرژی پروتئین ـ املاح : انواع و عناصر کمیاب و منابع غذایی، نقش فیزیولوژیکی برخی از املاح ـ آب و الکترولیت‌ها : اهمیت، اثرات کم‌آبی در بدن، راههای دفع کم‌آبی بدن، علائم کلی اسهال و کم‌آبی شدید و متوسط و خفیف ـ ویتامین‌ها : انواع، منابع غذائی، نقش فیزیولوژیکی برخی از ویتامین‌ها، نشانه‌های بالینی کمبود برخی ویتامین‌ها ـ نحوه پیشگیری و درمان کمبود برخی ویتامین‌ها، تغذیه گروههای آسیب‌پذیر (مادران، کودکان، نوزادان، زنان باردار و ...) نحوه ارزیابی وضع تغذیه ـ انرژی مورد نیاز برای کار در فعالیت‌های مختلف

« فارماکولوژی »

« هر دوگرایش »

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تشریح و فیزیولوژی

کد درس : ۱۵

هدف : آشنایی دانشجویان با بعضی داروها و تأثیر آنها در بدن انسان

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

تعریف دارو ـ روش استفاده از دارو ـ تقسیم بندی داروها ـ منشاء دارو ـ راههای تهیه دارو ـ مراحل تهیه دارو ـ استانداردهای دارویی ـ اشکال دارویی ـ چگونگی مختصر جذب و پخش و اثر داروها در بدن ـ استفاده نابجا دارو ـ مسائل بهداشتی درمورد داروها و طریقه نگهداری دارو (سوسپانسیونها ـ شربت ها ـ قطره‌ها ـ آمپولها) ـ سرنگ ها ـ داروهای ضدعفونی (آنتی‌سپتیک) ـ دیترجنتها ـ داروهای دستگاه گوارش (ضد زخم معده و روده ـ مسهل و ضد اسهال و ضد تهوع و استفراغ ـ ضد کرم ـ ضد دل پیچه) ـ داروهای ضد سرماخوردگی ـ ویتامین‌ها و نمک‌های غذائی ـ داروهای ضد حاملگی ـ واکسن‌ها و سرم‌ها ـ داروهای ضد فشارخون ـ داروهای قلب و عروقی ـ داروهای مدر ـ داروهای مؤثر بر سیستم اعصاب مرکزی (خواب آور ـ آرامبخش ـ بیهوش کننده ـ بیحس‌کننده موضعی) ـ مسکن ها و ضد دردها ـ حشره‌کش‌ها و اسپری‌ها ـ آنتی‌بیوتیک ها و سولفامیدها (ضد سل ـ ضد ویروس و غیره)

« اصول توانبخشی و پیشگیری سطح ۳ »

« هر دوگرایـــش »

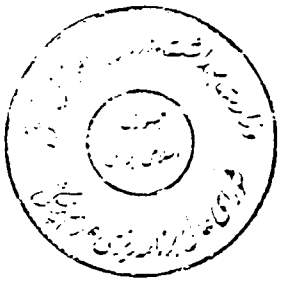

تعدادواحد : ۱

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : ندارد

کـد درس : ۱۶

هـــدف : آشنایی دانشجویان با معلول و معلولیت و اصول کار توانبخشی و نحوه درمان معلولین و طرز پیشگیری از ایجاد معلولیت

سرفصل‌درس: ۱ واحد (۱۷ ساعت)

۱ ـ تعریف پیشگیری از نوع سوم و تاریخچه آن

۲ ـ تعریف معلولیت و انواع معلولین

۳ ـ تقسیم‌بندی معلولین :

الف ـ جسمی

ب ـ ذهنی و روانی

ج ـ اجتماعی

د ـ روشهای پیشگیری از شیوع معلولیت بالا

۴ ـ بررسی اتیولوژی معلولیت ها

برای گروه جسمی ـ ذهنی ـ اجتماعی با تکیه بر جنگ

۵ ـ روشهای توانبخشی معلولین جسمی در ایران با تکیه بر معلولین جنگی و اهمیت بازتوانی و نوتوانی

۶ ـ روشهای توانبخشی معلولین ذهنی و اجتماعی

۷ ـ مراحل مختلف توانبخشی پزشکی ـ حرفه‌ای ـ اجتماعی

۸ ـ تفاوت توانبخشی با درمان قطعی

۹ ـ تأثیر عوامل ساخته شده دست بشر Man Made Disastance در افزایش میزان معلولین و شناخت انواع معلولیت ها

۱۰ ـ کمک های نخستین برای توانبخشی معلولین روستائی و شهری

۱۱ ـ تشکیلات متنوع توانبخشی در ایران قبل و بعد از انقلاب و تخصص‌های مؤثر در توانبخشی

۱۲ ـ روشهای استفاده از کمکهای مردمی برای ایجاد توانبخشی در روستاها و شهر

۱۳ ـ روشهای شناخت معلولین و انتخاب آنان برای معرفی به مؤسسات توانبخشی

۱۴ ـ جنبه‌های اقتصادی و اجتماعی توانبخشی

۱۵ ـ روشهای پیشگیری از شیوع معلولیت های جسمی، ذهنی و اجتماعی

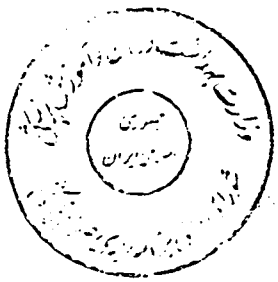

« مصون سازی (واکسیناسیون) »

« هر دوگرایـــش »

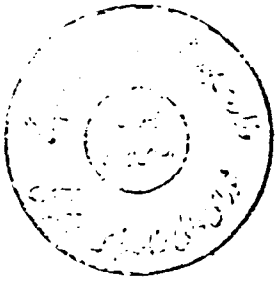

تعدادواحد : ۱

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : باکتری‌شناسی و ویروس‌شناسی

کـد درس : ۱۷

هـــدف : آگاهی از دستگاه ایمنی بخش و کلیات مکانیسم‌های ایمنی بخش توان تشخیص بـرای تزریق یا تلقیح بموقع و مناسب واکسن‌های مختلف و تصمیم‌گیری در موارد عدم تلقیح آنها، توان انجام تمام واکسیناسیون‌های رایج در کشور به منظور پیشگیری و کنترل بیماریهای واگیر قابل پیشگیری

سرفصل‌درس: نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

کلیات ایمن‌سازی باتوجه به شرایط و چگونگی دستگاه ایـمنی بـدن و خـواص وصـفات آنـتی‌ژن‌های مختلف، انواع مصونیت، پاسخ‌های مختلف ایمنی‌بخش با تأکید بر مصون‌سازی بیماریهای عفونی (باکتری، انگلی، ویروس)، تعریف واکسن‌ها، انواع واکسن‌ها (زنده و کشته ویروسی، واکسن‌های میکروبی و توکسیوئیدها) نحوه انجام واکسیناسیون‌ها، محل تزریق و مقدار راه تزریق، موارد منع واکسیناسیون در مورد هر واکسن و بطور کلی عوارض واکسیناسیون و درمانهای بموقع و مناسب آن، فاصله‌های مجاز و مناسب برای واکسیناسیون، شرایط ادامه واکسیناسیون‌های قطع شده، جدول واکسیناسیون در ایران، شـرایـط نگـهداری و حـمل ونـقل واکسن‌های مختلف در مراکز بهداشت و در واکسیناسیون‌های عمومی با تأکید بر رعایت اصول زنجیره سرد، نکاتی در باره واکسن‌های تازه و کمبودهای ایمنی

« اصول و کلیّات خدمات بهداشتی »

« هر دوگرایش »

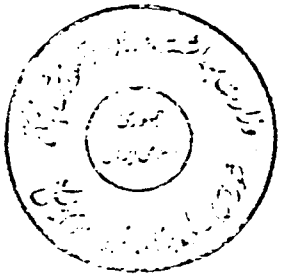

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

کد درس : ۱۸

هدف : آشنایی کلی بر تعاریف، دامنه و اصول خدمات بهداشتی جایگاه و انواع خدمات بهداشتی در نظام های عرضه خدمات بهداشتی درمانی

سرفصل درس : نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

تعاریف مختلف بهداشتی ـ تاریخچه بهداشتی ـ تعاریف مختلف سلامتی ـ طیف سلامتی، شاخص‌های اندازه‌گیری سلامتی، رابطه بهداشت با عوامل اجتماعی ـ فرهنگی ـ اقتصادی جامعه ـ اقدامات بهداشتی (انواع پیشگیری) و اهداف آن :

تقسیم بندی انواع خدمات بهداشتی (بهداشت فردی) بهداشت دوره‌های مختلف زندگی ـ مادر و کودک ـ بهداشت دهان ـ آموزش بهداشت ـ ... بهداشت محیط

آشنایی با نظام عرصه خدمات بهداشتی در ایران

ارائه الویت‌های بهداشتی ایران برحسب مناطق مختلف خدمات بهداشت اولیه، اقدامات و سطوح آن

ـ سیستم‌های مختلف بهداشتی در دنیا و مقایسه با ایران

ـ سازمانهای بین‌المللی بهداشتی

« جمعیّت شناسی و تنظیم خانواده »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

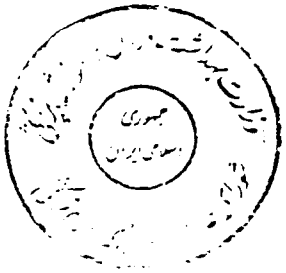

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۱۹

هدف :

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- تاریخچه تنظیم خانواده در ایران و دنیا
- تعریف تنظیم خانواده ـ اهمیت، اهداف و استراتژی‌های آن در ایران و جهان
- شاخص‌های جمعیتی ـ حرکات جمعیت ـ مشکلات ناشی از جمعیت زیاد در جهان و ایران
- جنبه‌های اپیدمیولوژیک بهداشت و حرکات جمعیت
- سیاست های جمعیتی ـ ضوابط و معیارهای مسائل جمعیتی
- تأثیر تنظیم خانواده و فاصله گذاری در سلامت و بقاء مادران و کودکان
- روشهای مختلف پیشگیری از بارداری
- استفاده از روشهایی نوین در پیشگیری از بارداری
- نحوه ارتباط با مردم برای ارائه خدمات بهداشت و تنظیم خانواده
- تأثیر آموزش در برنامه‌های تنظیم خانواده
- برنامه‌ریزی بهداشت و تنظیم خانواده
- ارزشیابی برنامه‌های بهداشت و تنظیم خانواده

« میکروبیولوژی »

"باکتری‌شناسی، ویروس‌شناسی، قارچ شناسی و انگل شناسی"

«گرایش بهداشت خانواده »

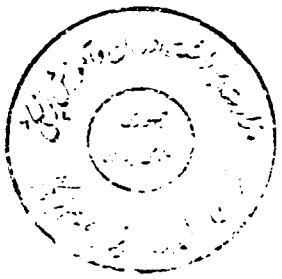

تعدادواحد : ۳

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۱۹

هدف : اهمیت، انتشار، سیرتکاملی، راههای انتقال، بیماری‌زایی، اصول تشخیص آزمایشگاهی، پیشگیری، کنترل و طبقه بندی

سرفصل‌درس: (۶۸ ساعت)

الف ـ نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت)

ـ کلیاتی در مورد بیماری‌زایی باکتری‌ها

ـ ساختمان تشریحی و شیمیایی باکتری‌ها

ـ مواد ضد میکروبی

ـ بیماریهای باکتریایی دستگاه تنفس (ناشی از میکوباکتریوم توبرکلوزیس، پنوموکک، باسیل، دیفتری، هموفیلوس آنفلوانزه و ...)

ـ بیماریهای باکتریایی دستگاه گوارش (ناشی از سالمونلا، شیگلا، کلی باسیل و ...)

ـ بیماریهای باکتریایی دستگا ادراری تناسلی (ناشی از نایسریاگونوره‌آ، ترپونماپالیدوم و ...)

ـ بیماریهای باکتریایی جلدی (استافیلوکک ها، استرپتوکک ها، باسیل سیاه زخم و ...)

ـ بیماریهای ناشی از باکتریهای بی‌هوازی (گانگرن گازی، کزاز، بوتولیسم و ...)

ـ کلیاتی درباره ویروسها و ساختمان و خصوصیات آنها

ـ راه انتقال و روشهای تشخیص

ـ بیماریهای ویروسی دستگاه تنفس و پوستی

ـ بیماریهای ویروسی دستگاه گوارش و اعصاب

ـ بیماریهای ویروسی منتقله توسط حشرات و خون

ـ پیشگیری و واکسیناسیون برعلیه بیماریهای ویروسی

ـ کلیات انگل‌شناسی و انگل‌های مالاریا

- لیشمانیا و توکسوپلاسما
- تک یاخته‌های روده‌ای و دستگاه تناسلی
- کرم‌های منتقله از راه آب و مواد غذایی
- کرم های منتقله بوسیله بندپایان و حلزونها
- کرمهای منتقله از راه خاک و تماس
- بندپایان و نقش آنها در انتقال بیماریها
- تعریف قارچها و چگونگی تکثیر آنها در محیط
- عفونت های قارچی با منشاء حیوانی :

درماتوفیتوزیس

کریپتوکوکوزیس

- عفونت های قارچی در ارتباط با شغل :

کاندیدیازیس، آسپرژیلوزیس، درماتوفیتوزیس،اسپوروتریکوزیس

- روشهای کنترل عفونت‌های قارچی

ب - عملی ۱ واحد (۳۴ ساعت)

جنبه های عملی مطالب گفته شده در دروس نظری

« بهداشت دهان و دندان »

«گرایش بهداشت خانواده »

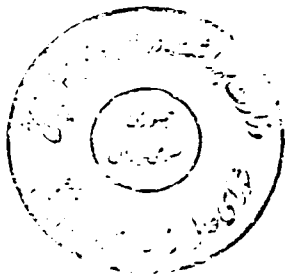

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۰

هدف : آشنایی کامل با شرایط بهداشت دهان و دندان کودکان تا۱۴ ساله و زنان باردار و شیرده و انجام بعضی از خدمات مجاز در زمینه بهداشت دهان و دندان و آموزش مسائل مهم آن به مادران و کودکان و کمک به دندانپزشک در موارد لزوم

سرفصل درس: (۲۶ ساعت)

الف ـ نظری : (۰/۵ واحد، ۹ ساعت)

ـ شناخت کلی دهان و دندانهای شیری و دائمی و تفاوت آنها

ـ تعریف بهداشت دهان و اهمیت دندانپزشکی پیشگیری

ـ اهمیت بهداشت دهان در پیشگیری از بیماریها

ـ نقش تغذیه در بهداشت دهان ودندان

ـ عوامل میکروبی داخل دهان و علل تشکیل پلاک

ـ مسواک و انواع آن و روش صحیح مسواک زدن و موارد استعمال دهان شویه و خمیردندانهای مختلف

ـ تأثیر معاینات منظم و مرتب دندانپزشکی در کودکان، مادران باردار و شیرده

ـ چگونگی بکاربردن فلوراید و راههای پیشگیری عملی در نزد کودکان

ـ تأثیر و چگونگی استفاده از Dental Floss

ـ تأثیر جرم‌گیری بر بهداشت دندانها

ب ـ عملی : (۰/۵ واحد، ۱۷ ساعت)

کار در واحد دندانپزشکی مرکز بهداشت برای آشنایی با چگونگی رویش دندانها، چگونگی برخورد با کودکان در کلینیک های دندانپزشکی، چگونگی کاربرد وسائل دندانپزشکی که در کلینیک های عادی بکار می‌رود و مهمتر از همه چگونگی آموزش بهداشت دهان ودندان به کودکان و مادران باردار و شیرده

« میکروبیولوژی (۱) انگل شناسی، قارچ شناسی »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

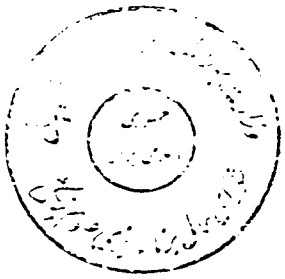

تعدادواحد : ۳

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۰

هدف : آشنایی دانشجویان با اهمیت و انتشار، سیر تکاملی و مرفولوژی ـ راههای انتقال بیماری‌زایی، مصونیت، اصول تشخیص آزمایشگاهی، اصول پیشگیری و کنترل بیماریهای انگلی، شناسایی قارچ‌های بیماری‌زای شایع در ایران، نقش عوامل مستعد کننده در ایجاد عفونت های قارچی، بیماری‌زایی، روشهای تشخیص آزمایشگاهی، روشهای کنترل و پیشگیری

سرفصل درس: (۶۸ ساعت)

الف ـ نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت)

ـ کلیات انگل شناسی پزشکی

ـ تک یاخته‌های بیماری‌زا برای انسان

ـ کلیات تک یاخته‌شناسی و انگل‌های مالاریا

ـ تاژک داران خونی و نسجی

ـ توکسوپلاسما و سایر کوکسیدی‌های بیماری‌زا

ـ تک یاخته‌های روده‌ای و دستگاه تناسلی

ـ کلیات کرم شناسی و کرمهای منتقله از راه خاک

ـ کرمهای منتقله از راه آب و مواد غذایی

ـ کرمهای منتقله بوسیله بندپایان و حلزونها

کلیات قارچ شناسی پزشکی :

۱ ـ تعریف قارچ ها

۲ ـ روشهای تکثیر و تولیدمثل قارچها

۳ ـ روشهای کنترل میزان اسپورهای قارچی در فضا

عفونت های قارچی سطحی :

۱ ـ درماتوفیتوزیس

۲ ـ پی تی ریازیس و رسیکالر

۳ ـ کاندیدیازیس

۴ ـ روشهای کنترل و پیشگیری درماتوفیتوزیس در جوامع انسانی

۵ ـ اتومایکوزیس

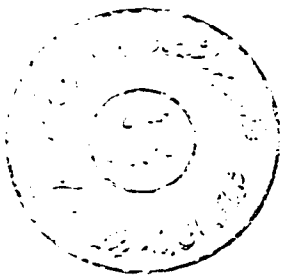

عفونت های قارچی زیرجلدی :

۱ – ارتباط عوامل محیطی و طبیعی در این بیماریها

۲ ـ اسپوروتریکوزیس

۳ ـ کروموپلاستومایکوزیس

۴ ـ مالیستوما

عفونت های قارچی احشایی فرصت طلب :

۱ ـ نقش عوامل مستعد کننده در این بیماریها

۲ ـ کاندیدیازیس (مخاطی ـ احشایی)

۳ ـ کریپتوکوکوزیس

۴ ـ موکورمایکوزیس

۵ ـ آسپرژیلوزیس

ب ـ عملی یک واحد (۳۴ ساعت) :

ـ جبنه های عملی مطالب ذکر شده در دروس نظری مبحث انگل شناسی

ـ مورفولوژی درماتوفیت های مهم (کلنی و میکروسکوپی) :

تریکوفاتیون روبروم، تریکوفاتیون منتاگروفاتیس، میکروسپوروم کانیس، میکروسپوروم جیپسئوم تریکوفاتیون و یولاسئوم

ـ مرفولوژی قارچ‌های مهم فرصت طلب :

آسپرژیلوس، فومیگاتوس، موکور، کاندیدا و کریپتوکوکوس

ـ مورفولوژی قارچ‌های مهم زیر جلدی در کشت و بافت

اسپوروتریکس شنکئی (فازمخمری و رشته‌ای)، مشاهده اسکلروتیک بادی در بافت

« بهداشت دانش‌آموزان و مدارس »

« گرایش بهداشت خانواده »

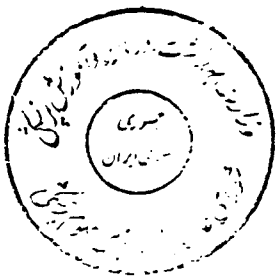

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ـــ

کد درس : ۲۱

هدف : آشنایی با شرایط خاص دانش‌آموزان و بهداشت مدارس، توان انجام معاینات دانش‌آموزان و تشخیص زودرس و بموقع معایب و اختلالات جسمی و روانی آنها باتوجه به رشد و تکامل، تشخیص زودرس اختلالات بینائی و شنوائی

سرفصل‌درس: (۴۳ ساعت)

الف ـ نظری (۱/۵ واحد، ۲۶ ساعت)

ـ تعریف بهداشت مدارس و خدمات بهداشتی در مدارس

ـ نقش مدرسه در زندگی خانوادگی و اجتماعی

ـ یادآوری کلی در مورد رشد و تکامل در سنین مدرسه و شاخص‌های مهم اندازه‌گیری بینائی‌سنجی*، مختصری درباره چشم و عیوب آنها در سنین مختلف، اثرات ضعف بینائی در شرایط جسمی روانی وتحصیلی دانش آموزان، طریق مختلف و ساده سنجش بینائی و کاربرد وسائل مختلف سنجش بینائی درشرایط مختلف، مراقبت‌های لازم برای کودکان مبتلا به عیوب رنگ در چشم

ـ شنوایی سنجی* : مختصری درباره گوش و اختلالات شنوائی، طرق مختلف و ساده سنجش شنوایی و شرایط جسمی و روانی و تحصیلی دانش‌آموزان، اثرات اختلالات شنوائی بر شرایط جسمی و روانی و تحصیلی دانش‌آموزان، مراقبت های لازم برای کودکان مبتلا به اختلالات شنوائی، طرق مختلف جبران شنوائی

ـ نحوه معاینات دانش‌آموزان در مدارس و مراکز بهداشت به منظور تشخیص زودرس و بموقع بیماریها و اختلالات

ـ چگونگی کنترل بیماریهای واگیر در مدارس و مقررات جداسازی، ایمن سازی و ...

ـ بهداشت محیط مدرسه و اقدامات لازم برای پیشگیری از سوانح و حوادث

ـ چگونگی آموزش بهداشت در مدارس و اهمیت آن

ـ کودکان علیل و نیازمند مراقبت های خاص در مدرسه

ـ کلیاتی در باره بهداشت روانی دانش‌آموزان و مسائل نوجوانان در ایران

ـ راه بهتر ارائه خدمات بهداشت مدارس توسط تیم بهداشتی و در داخل شبکه بهداشتی درمانی کشور

ب ـ عملی : (۰/۵ واحد، ۱۷ ساعت)

قسمتی از دروس بصورت عملی در آزمایشگاههای فیزیک کاربردی شنوائی سنجی و بینائی سنجی انجام گردد.

- دروس بینائی‌سنجی و شنوائی‌سنجی توسط متخصصین چشم و گوش و حلق و بینی و بینائی‌سنجی و شنوائی سنجی تدریس می‌گردد.

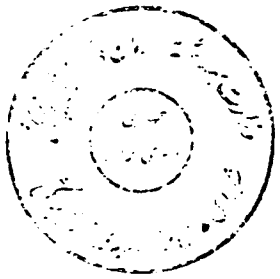

« میکروبیولوژی (۲) باکتری‌شناسی و ویروس‌شناسی »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

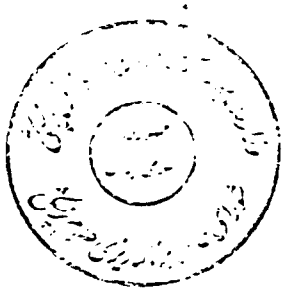

تعدادواحد : ۳

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۱

هدف : آشنایی با اهمیت، انتشار، سیر تکاملی و راههای انتقال، بیماری‌زایی، اصول تشخیص‌آزمایشگاهی، پیشگیری، کنترل و طبقه‌بندی باکتری‌ها و ویروسها

سرفصل‌درس: (۶۸ ساعت)

الف ـ ۲ واحد نظری (۳۴ ساعت)

- باکتری شناسی:

کلیاتی درباره جایگاه، ساختمان تشریحی و شیمیایی باکتری‌ها ـ اکولوژی باکتری‌ها در طبیعت، مواد ضد میکروبی ـ استافیلوکک ـ استرپتوکک و پنوموکک ـ گونوکک و منتگوکک ـ باسیل دیفتری، باسیل سیاه زخم ـ باسیل سل و جذام ـ کلستریدیومها (تتانی ـ بوتولینوم و پرفرانژنس) باسیلهای گرم منفی روده‌ای (سالمونلا شیگلا، کلی‌باسیل و ...) ـ هموفیلوس ـ بروسلا ـ پاستورلا ویبریوها ـ پزدوموناس ـ اسپیروکتها (ترپونما پالیدوم و ...) ـ کلامیدیا ـ ریکتزیا و میکوپلاسما.

- ویروس شناسی :

کلیاتی در باره ساختمان و خصوصیات ویروسها

نمونه گیری روشهای تشخیص بیماریهای ویروسی

بیماریهای ویروسی دستگاه تنفس و راه انتقال آنها (آنفلوانزا ـ سرماخوردگی، RSV ، پارانفلوانزا، سرخک)

بیماریهای ویروسی دستگاه گوارش (روتاویروسها ـ آدنوویروسها ـ کالیسی ویروسها)

بیماریهای ویروسی کبدی (هپاتیت A , B , C) و مواد بثورات پوستی (هرپس ـ آبله)

بیماریهای ویروسی دستگاه عصبی (پولیو، هاری)

بیماریهای ویروسی منتقله بوسیله حشرات

ویروسهای مولد ناهنجاری در جنین

راههای مختلف پیشگیری و واکسیناسیون بر علیه بیماریهای ویروسی

ب ـ عملی یک واحد (۳۴ ساعت):

آشنایی با مورفولوژی باکتریها ـ انواع رنگ آمیزی ـ انواع محیط های کشت و نحوه کشت دادن و آشنایی با نحوه تعیین هویت باکتری‌های پاتوژن ذکر شده در درس نظری

«کلیات و اصول اپیدمیولوژی»

« هر دوگرایش »

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۲

هدف : آشنایی با کلیات اپیدمیولوژی و همچنین آشنایی با منابع اطلاعاتی در اپیدمیولوژی و روشهای مطالعات اپیدمیولوژی

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- تعریف اپیدمیولوژی، انواع اپیدمیولوژی، اهداف اپیدمیولوژی و سیر طبیعی بیماری
- واژه‌های متداول در اپیدمیولوژی
- مبانی بیماری‌زائی (عوامل بیماری‌زا، عوامل میزبان، عوامل محیط)
- پیشگیری و مراحل آن
- میزان ابتلاء و مرگ، شاخص‌های مرگ (مرگ خام، مرگ اطفال، مرگ نوزادان، امید به زندگی)، شاخص های ابتلاء
- منابع اطلاعاتی در اپیدمیولوژی (سرشماری، آمارحیاتی، آمار مربوط به مراکز درمانی و بهداشتی، آمار مربوط به بیمه‌ها، بازبینی‌های بهداشتی)
- روشهای کشف بیماری در جامعه (غربالگری)
- روشهای مطالعه در اپیدمیولوژی (مقطعی، آینده‌نگر، گذشته‌نگر)
- انواع اپیدمی و مراحل بررسی آن .

« اصول بهداشت محیط »

«گرایش بهداشت خانواده »

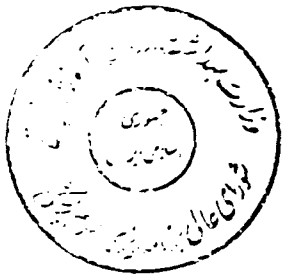

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۳

هدف : آشنایی دانشجویان با کلیات محیط زیست، آلودگی‌های آب ـ بهداشت هوا ـ مسکن ـ زباله و مشکلات ناشی از آنها و راه جلوگیری از این آلودگی‌ها بصورت کلی ـ آشنایی با انواع مختلف گندزداها و مصارف اختصاصی هر کدام از آنها و همچنین خطراتی که از کاربرد بی‌رویه این مواد ممکن است به محیط زیست انسان وارد آید.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

الف ـ بهداشت محیط

ـ اصول و مبانی حفظ محیط زیست

ـ اکولوژی (تعریف، اهداف و دامنه فعالیت)

ـ منابع آب، گردش آب در طبیعت و طرق آلوده شدن

ـ بیماریهای ناشی از آب آلوده

ـ بهسازی چشمه ـ قنات ـ چاه ـ آب انبار

ـ صافی‌های شنی کند

ـ آلودگی هوا و اثرات آن بر محیط زیست

ـ آلودگی خانه به مواد شیمیایی (ناشی از مصرف کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات و غیره)

ـ جمع آوری و دفع مواد زائد جامد ـ روشهای مختلف دفع با تکیه بر تهیه کود گیاهی از زباله

ـ اصول دفع مدفوع در اجتماعات کوچک (سپتیک تانک ـ واگون و غیره)

ـ پرتوهای یون‌ساز و حفاظت در مقابل آن

ـ اقدامات بهداشتی در مواقع اضطراری (سیل، زلزله، جنگ و ...)

« اصـــول بهداشـــت محیـــط »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــــاز : ندارد

کـد درس : ۲۳

هـــــدف : آشنایی دانشجویان با کلیات محیط زیست، آلودگی‌های آب ـ بهداشت هوا ـ مسکن ـ زباله و مشکلات ناشی از آنها و راه جلوگیری از این آلودگی‌ها بصورت کلی ـ آشنایی با انواع مختلف گندزداها و مصارف اختصاصی هر کدام از آنها و همچنین خطراتی که از کاربرد بی‌رویه این مواد ممکن است بـه مـحیط زیست انسان وارد آید.

سرفصل‌درس: (۳۴ ساعت)

الف ـ بهداشت محیط

ـ اصول و مبانی حفظ محیط زیست

ـ اکولوژی (تعریف، اهداف و دامنه فعالیت)

ـ منابع آب، گردش آب در طبیعت و طرق آلوده شدن

ـ بیماریهای ناشی از آب آلوده

ـ بهسازی چشمه ـ قنات ـ چاه ـ آب انبار

ـ صافی‌های شنی کند

ـ آلودگی هوا و اثرات آن بر محیط زیست

ـ آلودگی خانه به مواد شیمیایی (ناشی از مصرف کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات و غیره)

ـ جمع‌آوری و دفع مواد زائد جامد ـ روشهای مختلف دفع با تکیه بر تهیه کود گیاهی از زباله

ـ اصول دفع مدفوع در اجتماعات کوچک (سپتیک تانک ـ واگون و غیره)

ـ پرتوهای یون‌ساز و حفاظت در مقابل آن

ـ اقدامات بهداشتی در مواقع اضطراری (سیل، زلزله، جنگ و ...)

ب ـ گندزداها و پاک کننده ها :

ـ مفهوم و مقصود گندزدائی

ـ انواع گندزداها :

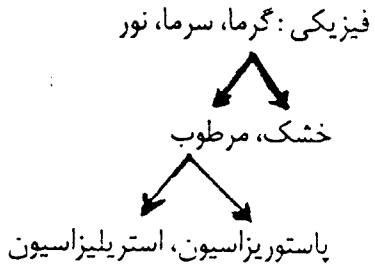

ـ دلائل استریلیزاسیون ـ مکانیسم فعل و انفعالات

ـ استریلیزاسیون هوا و سایر گازها ـ استریلیزاسیون حرارتی مایعات

ـ گندزداهای شیمیائی ـ تعریف ضریب فنولی

ـ الکل ها ـ الدئیدها ـ آمفولیت ها و نحوه کاربرد آن

ـ هالوژن‌ها ـ فنولیک‌ها و نحوه کاربردشان

ـ ترکیبات چهارتائی آمونیم (دیکوانیدها ـ ترکیبات چهارتائی آمونیم) نحوه کاربرد

ـ گندزداهای رادیواکتیو ـ مواد گندزدای همه کاره (Omnibus disinfectants)

ـ پاک کننده‌ها و کاربردشان در محیط

ـ پاک کننده‌های آنیون، انواع و نحوه کاربرد آنها

ـ پاک کننده‌های کاتیون و غیر یونیزه، انواع آنها و نحوه کاربرد و اثرات ناشی از آنها در محیط

« بهداشت موادغذایی »

« گرایش مبارزه با بیماریها »

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول تغذیه و میکروبیولوژی (۱) و (۲)

کد درس : ۲۴

هدف : آشنایی با میکروارگانیسم‌های مهمی که موجب فساد وتغییرات شیمیائی موادغذایی می‌شوند و آشنایی با مسمومیت‌های مختلف مواد غذایی و روشهای تشخیص ظاهری موادغذایی مشکوک به فساد و تقلب های غذایی

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- آشنایی با میکروارگانیسم‌های مهم در بهداشت مواد غذایی
- آشنایی با اصول نگاهداری مواد غذایی وروشهای سنتی نگاهداری مواد غذایی
- آشنایی با مواد افزودنی و قوانین مربوط به آن
- مسمومیت های مختلف مواد غذایی (انواع مهم مسمومیت هااز قبیل بوتولیسم وغیره)
- آشنایی با عملیات مربوط به نمونه برداری از مواد غذایی مشکوک به فساد وتقلب
- آشنایی با بازرسی اماکن تهیه ـ توزیع و فروش مواد غذایی
- آشنایی با تقلبات در مواد غذایی
- آشنایی با بهداشت شیر
- آشنایی با بیماریهای منتقله توسط شیر (بیماری سل ـ تب مالت ـ سیاه زخم و سالمونلوز)
- پاستوریزاسیون واستریلیزاسیون شیر
- کره و خامه استاندارد در ایران
- آشنایی با بازرسی و بهداشت گوشت
- آشنایی با بیماریهای منتقله از گوشت به انسان
- آشنایی با بازرسی بهداشتی ماهی، آلودگی قبل از صید، آلودگی بعد از صید
- مشخصات ماهی تازه ـ مشخصات ماهی گندیده یا فاسد
- ماهی منجمد ـ ماهی تسور ـ ماهی دودی
- آشنایی با بازرسی بهداشتی طیور و تخم مرغ
- آشنایی با عملیات مربوط به تنظیم صورت مجلس، لاک و مهر، فک لاک و مهر و توقیف مواد غذایی

« بهداشت سالمندان »

« گرایش بهداشت خانواده »

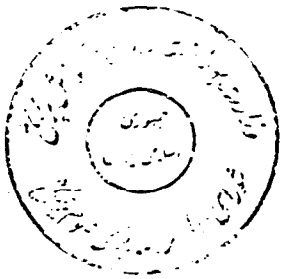

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۴

هدف : آشنایی با اصول بهداشت در دوران سالخوردگی و تأمین سلامتی پیران و درک عواملی که موجب افزایش طول عمر و در نتیجه افزایش جمعیت سالخورده می‌گردد.

سرفصل درس : (۱۷ ساعت)

- تعریف، هدف و فلسفه درس بهداشت پیری
- لزوم آموزش بهداشت پیری قبل از بازنشستگی
- پیری طبیعی (فیزیولوژیک)
- پیری ظاهری و جسمی (آناتومی)
- پیری مرضی (پاتولوژی)
- پیری روانی (روانشناسی)
- پیری زودرس
- عوامل مهم در طولانی کردن عمر
- تغذیه و احتیاجات غذائی سالمندان
- بهداشت سالمندان
- جنبه‌های اقتصادی و اجتماعی بهداشت پیری

« جمعیت شناسی »

« گرایش بهداشت خانواده »

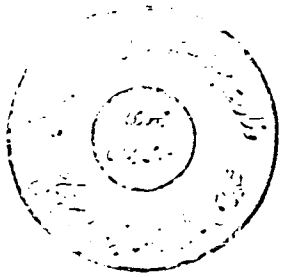

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۵

هدف :

سرفصل درس : (۱۷ ساعت)

۱ ـ فلسفه ـ هدف درس جمعیت شناسی

۲ ـ ساختمان جمعیت ـ توزیع جغرافیائی جمعیت ـ هرم سنی

۳ ـ حرکات جمعیت ـ شاخص‌های جمعیتی (طول عمر ـ امیدزندگی) ـ افزایش مطلق و افزایش طبیعی جمعیت

۴ ـ پیش‌بینی جمعیت در کشورهای کمتر توسعه یافته ـ مقایسه با کشورهای توسعه یافته

۵ ـ سیاست های جمعیتی ـ خصوصیات جمعیت ایران و مقایسه آن با کشورهای دیگر

۶ ـ مسائل ناشی از افزایش نامتناسب جمعیت

۷ ـ اصول برنامه ریزی برای پیشگیری از افزایش جمعیت در ایران

« اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

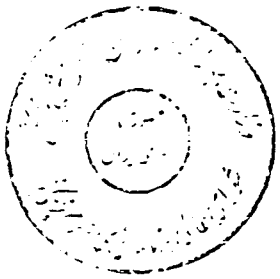

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول بهداشت محیط حتی‌الامکان در ترم آخر برگزار شود.

کد درس : ۲۵

هدف : دادان مهارت به دانشجویان در زمینه اجرای برنامه های بهداشتی در شرایط اضطراری

سرفصل‌درس : (۱۷ ساعت)

- کلیات، حوادث، طبقه‌بندی، اثرات کلی، سازمانهای مسئول مملکتی و بین‌المللی
- ایجاد تشکیلات و سازماندهی، هماهنگی، تقسیم وظائف
- جمع‌آوری مجروحین، کمکهای اولیه، نقل و انتقال آسیب‌دیدگان، اسکان آوارگان، تهیه پوشاک
- کنترل بیماریهای واگیر
- مسائل بهداشتی و طب پیشگیری رزمندگان
- مشکلات آب و فاضلاب و طرق تهیه ضدعفونی و توزیع آب، روشهای دفع مدفوع، جمع‌آوری و دفع زباله، جمع‌آوری اجساد (انسان، حیوان ...)
- کنترل و بازیابی مواد غذایی
- مبارزه با بندپایان و جوندگان
- مسائل بهداشتی بیمارستانها، درمانگاهها، ضدعفونی آمبولانس و وسائل حمل و نقل
- مسائل بهداشتی، روانی، عاطفی اسکان در اردوگاه

« تنظیم خانواده »

« گرایش بهداشت خانواده »

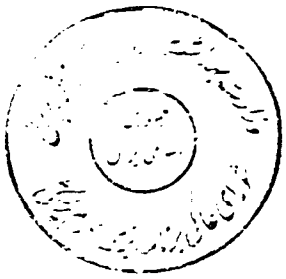

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : جمعیت شناسی ـ فیزیولوژی و تشریح

کد درس : ۲۶

هدف : آشنایی با وسایل پیشگیری از بارداری ـ کاربرد وسایل، آموزش و مشاوره در مورد استفاده از وسایل پیشگیری با توجه به فرهنگ هر منطقه (کارآموزی‌ها باید آنچنان تنظیم شود که عملاً به تحقق این اهداف بیانجامد)

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- تعریف تنظیم خانواده ـ اهمیت آن
- تاریخچه تنظیم خانواده در ایران و جهان
- وضعیت فعلی تنظیم خانواده در ایران
- حاملگی‌های ناخواسته
- وضعیت حاملگی‌های ناخواسته در ایران و جهان
- سلامتی مادر و نوزاد و تنظیم خانواده
- تنظیم خانواده در اسلام
- اهداف برنامه تنظیم خانواده ـ راههای رسیدن به هدف ـ شاخص‌های مورد قبول برای ارزشیابی موفقیت برنامه های تنظیم خانواده
- اهمیت آموزش و مشاوره در تداوم برنامه‌های تنظیم خانواده
- بررسی مشکلات مربوط به رسیدن به هدف تنظیم خانواده
- انواع روشهای پیشگیری از بارداری شامل :

*روشهای هورمونال (قرص‌های خوراکی ـ تزریقی ـ کاشتنی)

*روشهای مکانیکی : دیافراگم، I.U.D

*روشهای شیمیایی : کرمها و ژله‌ها و روشهای طبیعی شامل : متدریتمیک، شیرمادر و منقطع

*روشهای جراحی : توبولکتومی وازکتومی

« بهداشت حرفه‌ای »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

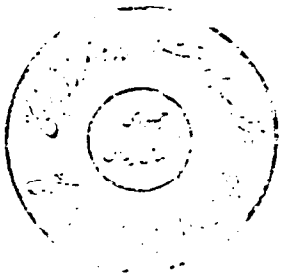

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

کد درس : ۲۶

هدف : آشنا نمودن دانشجویان با اصول بهداشت حرفه‌ای

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- تعریف، هدف و دامنه فعالیت بهداشت حرفه‌ای
- مسائل ناشی از صنعتی شدن
- بهسازی محیط کار
- عوامل زیان‌آور موجود در محیط‌های کار (عوامل فیزیکی، شیمیائی، بیولوژیکی و ...)
- کلیاتی در مورد بیماریهای ناشی از کار (تعریف، طبقه‌بندی، راههای ورود و نحوه اثر)
- کنترل عوامل زیان‌آور موجود در محیطهای کار و اصول کلی پیشگیری از بیماریهای ناشی از کار
- حوادث ناشی از کار و پیشگیری از آنها
- معاینات پزشکی در صنعت و اهمیت آنها در کنترل بیماریها
- بهداشت حرفه‌ای و مشاغل کشاورزی
- بررسی مشکلات شاغلین بخش کشاورزی
- بحث و گفتگو به منظور دستیابی به راه حل‌های بهداشتی برای پیشگیری از بیماریهای حرفه‌ای در بخش کشاورزی
- شناخت حوادث کارگران کشاورز مطالعه راه‌حل‌های مناسب برای پیشگیری از این حوادث

« سموم آفت‌کش و کاربرد آنها »

«گرایش مبارزه با بیماریها »

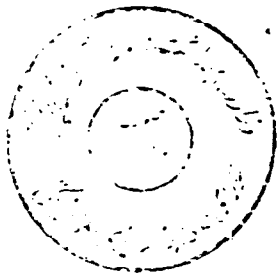

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۷

هدف : آشنا کردن دانشجویان با خواص و نحوه کاربرد انواع سموم حشره کش کلره، فسفره و سایر انواع آن و نیز انواع جونده کش‌ها

سرفصل درس: (۱۷ ساعت)

کلیات و تعاریف حشره کش‌ها و آفت‌کش‌ها

حشره کش‌های کلره ـ حشره کش‌های فسفره ـ کار با مات‌ها و حشره کش‌های مشابه پرمترین و پیرتروئیدها ـ جونده کش‌ها ـ حلزون کش‌ها ـ مسمومیت ناشی از آفت‌کش‌ها ـ آلودگی محیط توسط آفت کش‌ها و اهمیت آن

« بیماریهای شایع نوزادان و کودکان »
« و راههای پیشگیری از آن در ایران »
«گرایش بهداشت خانواده »

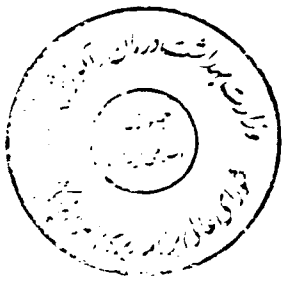

تعدادواحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ــ

کد درس : ۲۷

هدف : آگاهی از بیماریهای شایع کودکان و نوزادان ـ توانایی تشخیص علائم غیر طبیعی در یک کودک، توانایی تشخیص ضرورت های ارجاع کودکان بیمار به مراکز بالاتر ـ توانایی ارائه توصیه‌های بهداشتی به خانواده کودک بیمار ـ توانایی شرکت در ارائه خدمات به کودکان بیمار.

سرفصل‌درس: (۵۱ ساعت)

۱ ـ نشانه شناسی و علائم شایع در بیماریهای اطفال (باتأکید بر علائمی که نیاز به رسیدگی فوری دارد)

۲ ـ نوزادان : کلیات (تعاریف ـ تقسیم‌بندی بیماریها)

مشخصات نوزاد سالم

حاملگی‌های پرخطر

نارسی و تأخیر رشد داخل رحمی

بیماریهای نوزادان : ناهنجاریهای مادرزادی ـ صدمات زایمانی ـ مشکلات بند ناف ـ یرقان نوزادی ـ بیماریهای عفونی (سپتی سمی ـ التهاب ملتحمه ـ Torch)

۳ ـ رشد و نمو و تغذیه کودک :

* مراحل و جنبه های مختلف رشد و نمود کودک
* تغذیه با شیر مادر
* تغذیه مصنوعی
* سایر غذاها
* تغذیه در سال اول زندگی
* تغذیه در سال دوم زندگی
* تغذیه در سالهای بعد

۴ ـ بیماریهای تنفسی در کودکان (با تأکید بر ARI)

۵ ـ بیماریهای اسهالی در کودکان (با تأکید بر کنترل و درمان بیمار دچار اسهال)

۶ـ بیماریهای قابل پیشگیری با واکسیناسیون : EPI، شناخت علائم و عوارض بیماریها و واکسن‌های مربوطه
شامل ۷ بیماری : فلج اطفال، سرخک، سل، دیفتری، کزاز، سیاه سرفه، هپاتیت B

۷ـ درد در کودکان

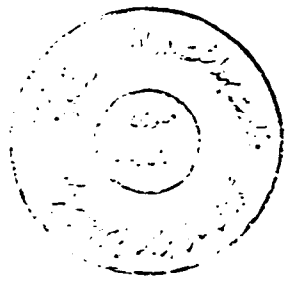

اورژانس های کودکان :

ـ کودک بیهوش

ـ احیاء

ـ غرق شدگی

ـ پنومونوی باکتریال پیشرونده و Croup

ـ شوک

ـ شکم حاد جراحی (آپاندیسیت، فتق گیرکرده، انواژیناسیون)

ـ خونریزی حاد گوارشی (زخم پپتیک، پولیپ روده، واریس مری)

ـ مننژیت باکتریال

ـ هیپوگلایسمی

۸ـ حوادث شایع دوران کودکی، کودک آزاری

۹ـ بیماریهای شایع مجاری ادراری :

سنگهای ادراری

ناهنجاری‌های مادرزادی

عفونت های ادراری

۱۰ـ زردی در کودکان : همولیزها ـ هپاتیت A

۱۱ـ بیماریهای شایع پوستی در کودکان

۱۲ـ مشکلات روانی در کودکان :

اختلالات رفتاری (شب ادراری، ناخن جویدن، لکنت زبان، پرخاشگری) بیماریهای سایکوسوماتیک، افسردگی و اضطراب، عقب ماندگی ذهنی، صرع)

۱۳ـ بیماریهای غیرعفونی در کودکان :

مشکلات شنوائی

مشکلات بینائی : کاتاراکت، گلوکوم، مشکلات انکساری، استرابیسم، تنبلی چشم (آمبلیوپی)، CDH (دررفتگی مادرزادی مفصل ران)

تأخیر رشد

دیابت

تب رماتیسمی

کم خونی

آلرژی در کودکان

۱۴ ـ سیستم مراقبت در بیماریهای کودکان

۱۵ ـ بلوغ و مسائل مربوط به آن

« مدیریت و نظارت در مراکز بهداشتی درمانی کشور »

« هر دوگرایش »

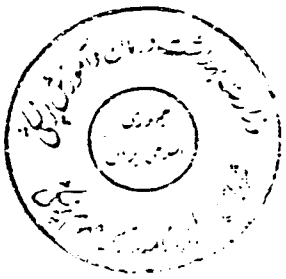

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۸

هدف : ایجاد توانایی در کاردانان برای انجام امور زیر :

- ارتباط با مردم و سازماندهی آنان برای جلب مشارکت مردم در برنامه‌های بهداشتی
- ارتباط صحیح با بهورزان و دیگر بخش‌های توسعه در روستا
- نظارت بر فعالیت بهورزان
- ارزشیابی فعالیت های بهورزان

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- وظایف بهورزان در ارتباط با ارائه خدمات، جلب مشارکت مردم و همکاری بین بخشی
- اصول مدیریت
- کلیات و مفاهیم ارتباطات
- چگونگی سازماندهی مردم و سپردن مدیریت امور به خود آنها
- بخش‌های فعال در سطح روستا که با بهداشت روستا در ارتباط می‌باشند.
- معرفی پرونده خانواد با دفاتر ثبت فعالیت‌ها، دفتر پیگیری و زیج حیاتی
- چگونگی نظارت و ارزشیابی فعالیت بهورزان با استفاده از اطلاعات موجود در خانه بهداشت، مشاهدات و مصاحبه با مردم و دیگر مسئولین شاغل در روستا
- چگونگی تهیه پس خوراند برای بهورزان و پیگیری آن‌ها

« آموزش بهداشت و ارتباطات »

« هر دوگرایش »

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۲۹

هدف :

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

* آموزش بهداشت :

- تعریف سلامتی و اجرای آن
- مراقبت های بهداشتی اولیه (P.H.C) و اجرای آن
- استراتژی‌های (P.H.C)
- تعریف و فلسفه آموزش بهداشت
- اهمیت و دامنه آموزش بهداشت
- آموزش بهداشت مستقیم و غیرمستقیم
- آموزش بهداشت سیستماتیک، غیررسمی، اتفاقی
- عوامل مؤثر پیشرفت یا عدم پیشرفت برنامه‌های آموزش بهداشت
- تئوری‌های یادگیری :

یادگیری کلاسیک

یادگیری از روی عادت

یادگیری از طریق آزمایش و خطا

یادگیری عملی یا وسیله‌ای

- منابع و امکانات موجـود در شهر و روستا جهت آموزش بهداشت
- تنظیم برنامه‌های آموزش بهداشت برای گروههای مختلف سنی و شغلی (عملی)
- ارائه یک برنامه آموزش بهداشت (عملی)
- ارزشیابی برنامه‌های آموزش بهداشت

*** ارتباطات:**

- تعریف ارتباطات
- ارائه یک مدل ارتباطی (عملی)
- موانع ارتباطی
- انواع ارتباطات
- تفاوت ارتباط گروهی و ارتباط جمعی
- خصوصیات فرستنده پیام - مخاطبین ارتباط و راه ارتباطی
- اهمیت وسائل ارتباط جمعی
- نقش وسائل ارتباط جمعی در آموزش بهداشت

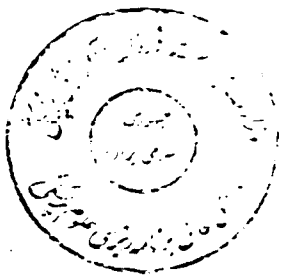

«تکنولوژی آموزشی»

«هر دوگرایش»

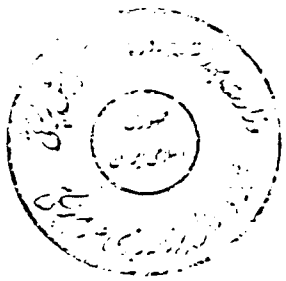

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : ــ

کد درس : ۳۰

هدف : شناخت مبانی تکنولوژی آموزشی جهت بکارگیری مؤثر آن توسط دانشجویان مربوطه

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

۱ ـ آشنایی با مبانی تکنولوژی آموزشی و طراحی منظم آموزشی

۲ ـ آشنایی با فرآیند ارتباط برای برقراری آموزش

۳ ـ نقش مواد و وسایل آموزشی و تأثیر آنها در یادگیری

۴ ـ تدوین و تنظیم اهداف آموزشی متناسب با نیاز آموزشی و ویژگی‌های فراگیران

۵ ـ تهیه و تدوین محتوای آموزشی متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی‌های فراگیران

۶ ـ انتخاب و بکارگیری روش آموزشی متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی‌های فراگیران

۷ ـ رسانه‌های آموزشی غیر نورتاب (تابلوها ـ اشیای واقعی ـ تصاویر آموزشی ـ چارت ها ـ پوسترها و نمودارها)

۸ ـ رسانه های آموزشی نورتاب ساکن (فیلم استریپ ـ اسلاید، اورهد و اوپک)

۹ ـ طراحی و تهیه یک نمونه پمفلت یا یک نمونه چارت برگردان یا یک نمونه پوستر متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی‌های فراگیران

۱۰ ـ اجراء (یا ایفای نقش بعنوان آموزشگر) برنامه آموزشی

۱۱ ـ نظارت بر اجراء یا ایفای نقش یک نفر از همدوره‌ای‌های خود و ثبت نقاط ضعف و قوت برنامه آموزشی وی و ارائه پیشنهادات اصلاحی

۱۲ ـ ارزشیابی کاربرد رسانه ها

۱۳ ـ ارزشیابی Output برنامه آموزشی

« اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران »

« هر دوگرایش »

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلیات و اصول اپیدمیولوژی

کد درس : ۳۱

هدف : آشنایی با شناخت عوامل مؤثر و انتشار، کنترل، پیشگیری از بیماریهای واگیر و غیرواگیر

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- تعریف اپیدمیولوژی
- عوامل خطر سلامتی
- راههای انتقال و کنترل بیماریها
- ایمن سازی (مصونیت میزبان)
- توزیع بیماریها و تعیین اولویت ها
- منابع اطلاعات بیماریهای عفونی
- عفونت های منتقله از هوا :

  عفونت های حاد تنفسی

  عفونت های استرپتوکوکی و عوارض آن

  سرخک و سیاه سرفه

  جذام

  سل

  مننژیت مننکوکسی
- عفونت های منتقله از غذا و آب :

  عفونت های اسهالی

  آمبیازیس

  تیفوئید

  فلج اطفال

  کرمهای روده‌ای

- عفونت های تماس مستقیم (پیوک)
  بیماریهای مقاربتی
  هپاتیت ویروسی
  تراخم
  کزاز
  شیستوزمیازیس
- بیماریهای منتقله بوسیه بندپایان
  مالاریا
  سالک جلدی و احشائی
- بیماریهای مشترک انسان و حیوان
  کلیات بیماریهای مشترک انسان و حیوان
  هاری
  کیست هیداتیک (اکینوکوکوسیس)
  توکسوپلاسموزیس
  بروسلوزیس
  سالمونلوزیس
  سل حیوانی
  تنیازیس
- بیماریهای غیرواگیر
  سوء تغذیه
  سرطانها (پوست، مری، معده، پستان و ...)
  ناتوانیها(Disabilites)
- ناخوشی‌های دماغی (Mental illnes)(اسکیزوفرنی، افسردگی، خودکشی، بیماریهای قلب و عروق)
  سوانح و تصادفات
  بلایا (زلزله و سیل)

« حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین »

« گرایش مبارزه با بیماریها »

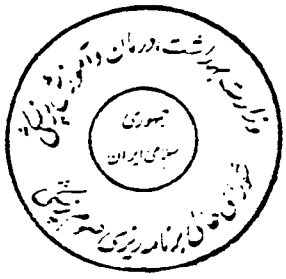

تعدادواحد : ۲

نوع واحد : نظری ـ عملی

پیشنیاز : ندارد

کد درس : ۳۲

هدف : آشنایی دانشجویان با انواع و اقسام بیماریهائی که بوسیله بندپایان به انسان منتقل می‌شوند و روشهای متداول و معمول که برای پیشگیری و کنترل این قبیل بیماریها وجود دارد.

سرفصل درس: (۴۳ ساعت)

الف ـ نظری : (۱/۵ واحد، ۲۶ ساعت)

کلیاتی درباره بندپایان از نظر انتقال بیماری

ـ تقسیم‌بندی بندپایان :

مرفولوژی ـ بیولوژی و انتشار انواع مختلف حشرات (کرلیسیده ـ پسیکودیده سیمولیده ـ سراتوپوگونیده ـ مگس‌ها ـ آنوپلورا ـ سیفوناپتراوکنه‌ها) بطور جداگانه و نقش آنها در انتقال بیماری در ایران.

ـ اصول مبارزه با حشرات و سایر بندپایان بطور کلی

ـ معرفی انواع مهم حشره‌کش‌های بهداشتی و طرق مصرف آنها و معرفی وسائل سمپاشی طرق مبارزه با انواع مختلف حشرات (مبارزه شیمیائی ـ بیولوژیکی ـ ژنتیکی ـ بهسازی) و سایر بندپایان بطور جداگانه

ـ تست های تعیین سطح حساسیت حشرات نسبت به حشره‌کش‌ها و طرق ارزشیابی حشره‌کش های مصرفی

ـ اکولوژی جوندگان مهم و نقش آنها بعنوان مخزن بیماریهای انسانی

ـ طرق مختلف مبارزه عملی با جوندگان و معرفی جونده‌کش‌های مهم

ب ـ عملی : (۰/۵ واحد، ۱۷ ساعت)

نشان دادن (بصورت دمونستراسیون) انواع مهم حشرات ـ نمایش اسلاید ـ نمایش انواع وسایل شکار حشرات ـ نمایش وسائل تست حساسیت و انجام تست حساسیت ـ نمایش پمپ‌های سمپاشی و طرز کار با آنها

ـ طرز و طریقه آماده کردن حشره‌کش‌ها برای اجرای سمپاشی‌ها

« بهداشت بـــاروری »

«گرایش بهداشت خانواده »

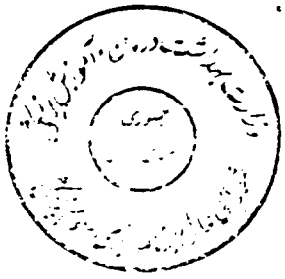

تعدادواحد : ۲

نوع واحـد : نظری

پیشنیـــاز : تشریح و فیزیولوژی

کـد درس : ۳۲

هـــدف : آگاهی از اهمیت و اصول بهداشت دوران بلوغ ـ اهمیت و اصول مراقبت های قبل از بارداری ـ دوران بارداری ـ زایمان و پس از زایمان

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

ـ کلیاتی در مورد فرآیند بلوغ و علائم آن ـ بهداشت قاعدگی ـ اهمیت بهداشت دوران بلوغ از نظر پیشگیری از مشکلات فیزیکی و روانی آتی

ـ بهداشت روانی اجتماعی بلوغ

ـ اهمیت تغذیه در دوران بلوغ

ـ آشنائی با عفونت های زنان و چگونگی پیشگیری از آنها (عفونت‌های شایع، AIDS , STD)

ـ مراقبت های زنان باردار شامل تشخیص حاملگی ـ تشکیل پرونده ـ معاینات فیزیکی و آزمایشگاهی ـ لزوم مصون سازی مادر ـ تغذیه زن باردار ـ آموزش مادران در مورد بهداشت جسمی و روانی و تغذیه ـ دوران بارداری

ـ عوامل مؤثر در مرگ و میر مادران و راههای پیشگیری از آن

ـ نحوه ارجاع زن حامله به زایشگاهها در سیستم شبکه و مراقبت های زمان زایمان

ـ مراقبت از مادر و نوزاد پس از زایمان

ـ مراقبت های بعد از زایمان و آموزش های ضروری

ـ مراقبت های بهداشتی از مادر در دوران شیردهی ـ مراقبت از پستانها ـ آموزش نحوه شیردادن

ـ آموزش جهت تغذیه نوزاد با شیر مادر و مزایای شیر مادر و هم‌اتاقی مادر و نوزاد

ـ عوارض پس از زایمان و نحوه برخورد با آن

« تغذیه کاربردی و رژیم‌های غذائی »
« با تأکید بر مادر و کودک »
« گرایش بهداشت خانواده »

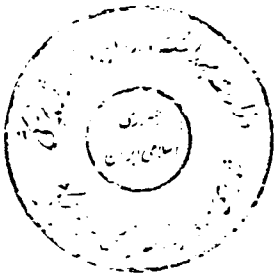

تعدادواحد : ۲
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : اصول تغذیه
کد درس : ۳۳

هدف : آشنایی با برنامه‌ریزی تغذیه‌ای در بیماریهای مختلف با تأکید بر تغذیه مادر و کودک و تغذیه در بیماری های عفونی .

آشنایی با تهیه برنامه‌های غذایی مناسب در جهت درمان بیماریهای مادران در دوران بارداری و در کودکان زیر ۵ سال

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- تعریف ـ تغذیه درمانی ـ نقش آن در ارتقاء سطح سلامت
- شناخت شاخص‌های لازم برای ارزیابی وضعیت تغذیه‌ای، کودکان و مادران (شاخص‌های آنتروپاتریک ـ بیوشیمیایی کلینکی ـ غذائی)
- اصول تنظیم رژیم های غذائی در درمان بیماریها
- استفاده از عادات غذائی R.D.A و (توصیه مواد غذایی روزانه) و گروههای غذایی و لیست جانشینی برای تنظیم برنامه‌های غذایی
- طبقه‌بندی رژیم‌های عادی ـ بیمارستانی و رژیم‌های درمانی
- تغذیه نوزادان نارس با تأکید بر شیر مادر
- نقش عفونت در ایجاد سوء تغذیه، تغذیه در عفونت‌ها ـ تغذیه در عدم وزن‌گیری مناسب و به موقع کودکان زیر ۵ سال
- تغذیه در مادران باردار در دوره بارداری ـ در زایمان و تغذیه دوران شیردهی
- تغذیه در شرایط خاص زنان باردار
- تغذیه در دیابت : حاملگی. تغذیه در وزن گیری مناسب، در کم وزنی
- مسمومیت‌های حاملگی : (فشارخون ـ ادم ـ وزن گیری نامناسب)
- بیماریهای قلب و عروق در حاملگی
- تغذیه و کم‌خونی‌ها در کودکان و مادران

« برنامه ملی مبارزه با بیماریها »

(EPI , CDD , ARI , IDD)

«گرایش مبارزه با بیماریها »

تعدادواحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ــــ

کد درس : ۳۳

هدف : آشنایی با برنامه‌های ملی کشوری مبارزه با بیماریها ـ شرکت در پیشگیری ـ کنترل و ریشه کنی بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن ـ کنترل و اداره بیمار مبتلا به اسهال ـ شرکت در مراقبت و درمان بیماران دچار عفونت های حاد تنفسی ـ شناخت بیماریهای ناشی از کمبود ید و اهمیت آنها ـ توانایی برای نظارت و ارزشیابی عملکرد سطوح پائین‌تر در زمینه‌های فوق در شبکه

سرفصل درس: (۱۷ ساعت)

۱ ـ کلیات ـ تاریخچه و وضعیت فعلی واکسیناسیون در جهان و ایران

۲ ـ اپیدمیولوژی ـ علائم بالینی و عوارض بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن شامل : (سرخک ـ فلج اطفال ـ دیفتری ـ سیاه سرفه ـ کزاز ـ سل ـ سرخجه ـ هاری ـ اوریون ـ هپاتیت B)

۳ ـ واکسن های مورد استفاده در EPI : شرایط نگهداری ـ زنجیره سرد ـ موارد و نحوه استفاده

۴ ـ شرایط ویژه در EPI : واکسیناسیون در بیماران ایدزی ـ سوء تغذیه ـ کودک بیمار ـ تزریق خون و ...

۵ ـ نکات مهم در EPI : پاسخ به سئوالات

۶ ـ اپیدمیولوژی اسهال در ایران و جهان ـ وضعیت فعلی CDD در کشور ـ علائم بالینی و عوارض بیماریهای اسهالی

۷ ـ علائم و طبقه‌بندی کم‌آبی در کودکان

۸ ـ نحوه برخورد با کودک دچار اسهال و کم‌آبی بدن : ORS ـ مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها ـ بستری شدن در بیمارستان ـ درمان وریدی

۹ ـ اپیدمیولوژی ARI در ایران و جهان ـ وضعیت فعلی ARI در کشور

۱۰ ـ علائم بالینی و عوارض ناشی از بیماریهای تنفسی در کودکان

۱۱ ـ برخورد با کودک دچار ARI

۱۲ ـ اپیدمیولوژی IDD در ایران و جهان

۱۳ ـ علائم بالینی و عوارض IDD ـ نحوه پیشگیری و کنترل IDD